

ELVERUM
KOMMUNE

Alkoholpolitiske retningslinjer 2016 – 2020

Versjon 1.0 forslag til Formannskapet 12.08.2016

Innhold

1. Hvorfor alkoholpolitiske retningslinjer og lovgrunnlaget.....	2
2. Målsettinger	2
2.1 Hjemmel for alkoholpolitiske retningslinjer	2
3. Definisjoner	3
4. Bevillinger	4
4.1 Generelle regler for tildeling av bevillinger i Elverum kommune	4
4.2 Bevillingsperiode	4
4.3 Kriterier for tildeling av bevilling for salg og skjenking	4
Serveringsbevilling.....	5
Salgsbevillinger	5
Skjenkebevillinger.....	5
Skjenkebevilling for enkeltanledning	5
5. Salgs- og skjenketider	6
6. Delegering, saksbehandling mv	6
Saksbehandlingstid.....	6
7. Gebyr for salg og skjenking.....	7
Gebyr for 2016 fastsettes etter følgende satser	7
8. Kontroll med salg og skjenkebevillinger	7
8.1 Salgs- og skjenkekontroller.....	7
8.2 Internkontroll	7
8.3 Prikkbelastningsordningen	8
9. Reaksjonsformer	9

1. Hvorfor alkoholpolitiske retningslinjer og lovgrunnlaget

Det kommunale bevillingssystemet for salg og skjenking av alkoholholdig drikke skal bidra til å oppnå lokale og nasjonale mål som er satt for alkoholpolitikken. Kommunen er en sentral aktør for å nå de nasjonale alkoholpolitiske målene. Bestemmelsene framgår av alkoholloven (sist endret 1.7.2005) med tilhørende forskrift. Disse er samlet i rundskriv IS-5/2008: Håndbok i alkoholloven mv, i tillegg kommer endringer i lov og forskrift med virkning fra 1.1.16. Der retningslinjene henviser til §, er dette paragrafer i alkoholloven og forskriften.

2. Målsettinger

- Elverum kommunes alkoholpolitiske retningslinjer skal legge premissene for en god håndtering av kommunens alkoholpolitikk innenfor lovverkets rammer.
- Elverum kommune ønsker å begrense de samfunnsmessige og individuelle skader alkoholbruk kan medføre. Som ledd i dette arbeidet skal kommunen regulere alkoholpolitikken slik at skjenking og salg av alkohol foregår på en ansvarlig og oversiktlig måte.
- Elverum kommune skal arbeide aktivt for å bidra til å minske økonomisk kriminalitet, dette være seg av skattemessig karakter, ulovlig arbeidskraft eller på annen måte aktiviteter som bryter med alkoholloven og forskrift til denne.
- Gi innbyggerne i Elverum kommune et trygt og godt uteliv som følger de lover som til enhver tid er gjeldende innenfor aktuelle områder.
- Videreføre påbegynt Ansvarlig Vertskap-samarbeid sammen med politi og utelivsbransjen.
- Rusfrie arenaer skal opprettholdes og utvikles – særlig i forbindelse med idrettsarrangementer og arrangementer rettet mot barn og unge.

2.1 Hjemmel for alkoholpolitiske retningslinjer.

Alkoholloven § 1-7d: *Kommunen skal utarbeide en alkoholpolitisk handlingsplan. Departementet kan gi forskrifter om innholdet av kommunal alkoholpolitisk handlingsplan.*

Tidligere hadde kommunen en egen strategisk ruspolitisk plan (frem til 2012). Mål og strategier for område rusomsorg og rusmisbruk er nå tatt inn i Folkehelseplanen og Helse- og omsorgsplanen.

Hvert år rulleres den 4 årlige handlings- og økonomiplan som beskriver tiltak og satsningsområder i henhold til disse overordnede planene, både overordnet for kommunen og innen de ulike tjenesteområdene.

Kommunens alkoholpolitiske retningslinjer i tillegg til kommunedelplaner, tema- og sektorplaner, dekker lovens krav til rullerende handlingsplan innen området.

3. Definisjoner

Salg: overdragelse av alkoholholdig drikk til forbruker mot vederlag for drikking utenfor salgsstedet, jf. alkoholloven § 1-4 første ledd.

Skjenking: salg for drikking på stedet. Som skjenking regnes det også når bevillingshaver vet om at det drikkes i deler av hans hus som han har rådighet over, eller på andre steder i hans besittelse, eller på husets nærmeste tilliggelser, jf. alkoholloven § 1-4 annet ledd.

Bevilling: salg og skjenking av alkoholholdig drikk som omfattes av retningslinjene, kan bare skje på grunnlag av kommunal bevilling, jf. alkoholloven § 1-4a.

Alkoholholdig drikk, jf. forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv. § 1-1:

Alkoholholdig drikk brukes som fellesbetegnelse på drikker som inneholder mer en 2,5 volumprosent alkohol.

- Alkoholfri drikk, brukes på drikk som inneholder under 0,7 volumprosent alkohol.
- Alkoholsvak drikk: drikk som inneholder mellom 0,7 og 2,5 volumprosent alkohol. Aldersgrensebestemmelser gjelder også for alkoholsvak drikk med mellom 0,7 og 2,5 volumprosent alkohol.
- Alkoholholdig drikk gruppe 1: drikk som inneholder over 2,5 og høyst 4,7 volumprosent alkohol.
- Alkoholholdig drikk gruppe 2: drikk som inneholder over 4,7 og mindre enn 22 volumprosent alkohol.
- Alkoholholdig drikk gruppe 3: drikk som inneholder mellom 20 og 66 volumprosent alkohol.

Styrer og stedfortreder:

- Styrer og stedfortreder må være ansatt på salgs- eller skjenkestedet eller arbeide i virksomheten i kraft av eierstilling.
- Som styrer kan bare utpekes den som har styringsrett over salg eller skjenking, herunder ansvar for å føre tilsyn med utøvelsen av bevillingen. I styrers fravær påhviler styrers plikter stedfortreder.
- Styrer og stedfortreder må være over 20 år og ha bestått kunnskapsprøve om alkoholloven, jf. alkoholloven § 1-7 c.
- Styrer og stedfortreder må ha uklanderlig vandel knyttet til alkohollovgivningen og bestemmelser i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål.

4. Bevillinger

Det kan gis følgende salgs- og skjenkebevillinger i Elverum kommune:

- Faste salgs- og skjenkebevillinger.
- Bevilling for enkeltanledninger.
- Ambulerende skjenkebevillinger for sluttet selskap.
- Bevilling for en bestemt del av året.

4.1 Generelle regler for tildeling av bevillinger i Elverum kommune

- 1) Det skal normalt ikke gis skjenkebevilling til serveringssteder som er lokalisert i typiske boligområder dersom disse kommer i for stor konflikt med tiliggende boliger.
- 2) Det gis ikke skjenkebevilling i tilknytning til familiearrangementer og andre arrangementer hvor barn og unge er målgruppen.
- 3) Ungdommens hus og skolelokaler skal være rusfrie soner.
- 4) Det skal normalt ikke gis salgs- eller skjenkebevilling i eller i umiddelbar nærhet av idrettsarenaer, eller i forbindelse med familierettede aktiviteter og aktiviteter rettet mot barn og ungdom.

Unntak kan allikevel skje for en enkelte anledning og etter søknad i forbindelse med ulike arrangementer rettet mot voksne mennesker. For serveringssteder lokalisert inne i idrettsanlegg er det ikke tillatt å skjenke alkohol 2 timer før, under og 1 time etter idrettsarrangementet. Det kan gjøres unntak fra forbudet i forbindelse med større idrettsarrangement.

Det skal likevel ikke gis tillatelse til å skjenke eller konsumere alkohol i samme lokale som idrettsarrangementet pågår.

- 5) Det stilles krav om tilstrekkelig vakthold, herunder dørvakt, for skjenkesteder hvor det etter en helhetlig vurdering er nødvendig for å sikre god kontroll ved skjenkestedet. I vurderingen vil særlig skjenkestedets størrelse, konsept, og oversiktighet i lokalet bli vektlagt.
- 6) Alminnelig skjenkebevilling kan utvides for en enkelt anledning til å omfatte andre arealer og annen skjenketid.
- 7) Godkjent skjenkested kan få tillatelse til uteservering innen et fysisk klart avgrenset område. Planer for avgrensning og utforming skal godkjennes av bygningsmyndighetene.

4.2 Bevillingsperiode

- Bevilling for faste salgs- og skjenkebevillinger gis for 4 år, men opphører senest 30.september året etter at nytt kommunestyre tiltrer.
- Bevilling for enkeltanledning gis for arrangementer med en varighet inntil 10 dager.
- Salgsbevillinger som har endringer i styrer, daglig leder eller eiere, eller har blitt tildelt prikker iht. alkoholforskriften §10-3 må fornyes hvert fjerde år.
- Salgsbevillinger uten endringer omtalt i forrige pkt, kan videreføres med forenklet søknad for en ny 4 årsperiode.

4.3 Kriterier for tildeling av bevilling for salg og skjenking

- Før søknaden behandles skal det innhentes uttalelser fra skatteetaten, politi, sosialtjenesten og forsvaret jf. Alkoholloven §1-7, andre ledd.

- Styrer og stedfortreder må være fylt 20 år, og ha bestått kunnskapsprøve om alkoholloven, jf. alkoholloven § 1-7 c.
- Alkoholloven §1-7 a angir momenter som kan vektlegges ved vurdering av om bevilling skal gis; antallet skjenkesteder, stedets karakter, beliggenhet bl.a. av hensyn til støy i forhold til boliger, målgruppe, trafikk- og ordensmessige forhold, næringspolitiske hensyn og hensynet til lokalmiljøet for øvrig (nærliggende idrettsarenaer, skoler, barnehager og andre arenaer for barn og ungdom).
- Det kan også legges vekt på om bevillingssøker og personer med tilknytning til virksomheten, er egnet til å ha bevilling.
- Ansvarlig Vertskaps-kurset bidrar til høyere kompetanse, og skal være gjennomført og bestått for skjenkebestyrer innen 1 år etter bevilling er gitt.
- Alle søknader skal i utgangspunktet fylles ut elektronisk via kommunens nettsider.

Serveringsbevilling

Serveringsstedet styrer må ha bestått kunnskapsprøve etter Forskrift om etableringsprøve for styrer av serveringsstedet. En skjenkebevilling kan ikke utøves før det er gitt en serveringsbevilling etter serveringsloven §3

Salgsbevillinger

Kommunen innvilger salgsbevillinger for :

- Alkoholholdig drikk gruppe 1.
- Alkoholholdig drikk for gruppe 1,2 og 3 til Vinmonopolet.

Kommunen har ikke satt tak på antall salgsbevillinger som gis.

Skjenkebevillinger

Kommunen gir skjenkebevilling for følgende drikkevarer:

- Alkoholholdig drikk gruppe 1
- Alkoholholdig drikk gruppe 1, 2.
- Alkoholholdig drikk gruppe 1, 2 og 3.

Alle skjenkesteder som skal servere alkohol må ha skjenkebevilling. Det kan gis bevilling for alkoholgruppe 1 og 2 (øl og vin) eller alkoholgruppe 1,2 og 3(øl, vin og brennevin).

Kommunen setter tak på antall faste skjenkebevillinger til 35.

For skjenking utendørs på områder som tilstøter skjenkestedet må skjenkearealet være tilstrekkelig avgrenset med gjerde, rekkverk o.l..

Kommunen kan sette vilkår for bevilling til utvendige arealer, blant annet om begrensning av musikk og støy, jf. Alkoholloven §4-5 og politivedtekter § 3 Ro og orden på offentlig sted.

Skjenkebevilling for enkeltanledning

Ved søknader om enkeltanledning skal arrangementet godkjennes av politiet. Mangler vedlegg med godkjenning fra politiet, fører dette til automatisk avslag på søknad.

Politiet avgjør hvor vidt det er nødvendig med vakt hold i henhold til arrangementets størrelse.

Dersom et lokale ikke normalt brukes til skjenking har bevilings søker plikt til å varsle brannmyndighetene i forkant og dokumentere dette i søknaden.

Ved vurdering av om bevilning skal gis vil også søkers erfaring med avholdelse av tilsvarende arrangementer bli vektlagt.

Ambulerende skjenkebevilling for sluttet selskap

Ambulerende bevillinger kan gis for all alkoholholdig drikk, men bare til sluttede selskaper, jf. alkoholloven § 4-5. Ambulerende bevillinger er tenkt brukt ved bryllup, jubileum og lignende arrangementer der gjestene er invitert og påmeldt før arrangementet starter. Slike bevillinger gis vanligvis til selskapslokaler.

5. Salgs- og skjenketider

Skjenke- og salgstider for alkohol følger alkohollovens tidsinnskrenkninger:

- § 3-7 for salg og utlevering av alkoholholdig drikk med høyst 4,7 volumprosent alkohol.
- §3-4 for salg fra AS Vinmonopolets utsalg.
- § 4-4. for skjenking av alkoholholdige drikker.

6. Delegering, saksbehandling mv

Kommunestyrets delegeringer etter alkoholloven og serveringsloven, fremgår av kommunens politiske delegeringsreglement.

6.1 Generelle bestemmelser

Søkere av kommunal salgsbevilling, skjenkebevilling ambulerende- eller engangsbevilling, endringer i eksisterende bevilling og utvidelse av bevilling for eksisterende bevilling, sender sin søknad digitalt med alle vedlegg, søknadsskjema finnes på www.elverum.kommune.no .

Saksbehandlingstid

- Søknader for faste bevillinger behandles fortløpende. Normal saksbehandlingstid vil være. 4-5 uker, avhengig av uttalelser fra andre offentlige instanser.
- Ambulerende bevillinger vil bli behandlet i løpet av 4-7 dager.
- Søknader om enkeltanledninger vil bli behandlet i løpet av 1 til 2 uker.

Dette forutsetter at søknadene er komplette og levert digitalt i god tid før arrangement er planlagt.

For nye etableringer kreves det godkjent brukstillatelse fra kommunens byggesaksenhet før søknaden blir behandlet. Gjennomførte investeringer gir ikke rett til å få innvilget søknad om skjenkebevilling.

Behandlingstid for saker om brudd på alkoholloven bør være innenfor 45 dager.

Kommunens enkeltvedtak etter alkoholloven kapittel 3, 4 og 7 samt § 1-8 kan påklages til Fylkesmannen i Hedmark, jf. alkoholloven § 1-16. Klage på vedtak sendes skriftlig til Elverum kommune.

7. Gebyr for salg og skjenking

For faste bevillinger beregnes det årlig et gebyr for hver enkelt bevilling på grunnlag av omsatt mengde alkoholholdig drikk. Kommunen følger litersatsene i alkoholforskriften § 6-2 for både salg og skjenking. Gebyrene reguleres årlig i hht. alkoholforskriften kap. 6.

Minstegebyrene for salg og skjenking:

- Minstegebyret for salg settes i henhold til forskriften § 6-2, kr. 1.540 i 2016.
- Minstegebyret for skjenking , graderes slik:
 - Der beregning etter gjeldende litersatser ikke overstiger kr. 1.500 pr år, er minstesatsen kr. 2.000.
 - Der beregning etter gjeldende litersatser ikke overstiger kr. 2.500 pr år, er minstesatsen kr. 3.000.
 - Der beregning etter gjeldende litersatser ikke overstiger kr. 4.800 pr år, er minstesatsen kr. 4.800.

Der beregning etter gjeldende litersatser overstiger kr. 4.800, betales gebyr etter reell omsetning.

Omsetningsoppgaver skal sendes inn hvert år innen 31 mars. Det ligger eget skjema for utfylling på kommunens nettside. Det er bevillingshavers plikt å sende inn oppgave innen fristen. Hvis kommunen ikke mottar omsetningsoppgave innen fastsatt frist, får bevillingshaver tildelt to prikker.

8. Kontroll med salg og skjenkebevillinger

8.1 Salgs- og skjenkekontroller

Kommunen er tillagt kontroll med de kommunale salgs- og skjenkebevillingene. Elverum kommune har engasjert et privat kontrollselvskap (Østlandske kontrollservice AS) til å foreta kontrollene.

Med utgangspunkt i alkoholovens bestemmelser skal kontrollene være rettet mot de forhold som vurderes hensiktsmessige etter en vurdering av lokale forhold. Kontrollene i Elverum omfatter særlig aldersgrensebestemmelsene og at det ikke selges eller skjenkes til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler.

Stedene skal kontrolleres så ofte som behovet tilsier, men minimum én kontroll pr. sted pr. år, og i snitt tre ganger så mange kontroller som antall salgs- og skjenkesteder.

Kontrollene kan foretas anonymt eller åpent. Etter utført kontroll skal kontrolløren alltid presentere seg for stedets ansvarshavende og muntlig redegjøre for sitt inntrykk på stedet.

Dersom det avdekkes brudd ved kontrollen, vil salgs- eller skjenkestedet innen én uke motta kopi av tilleggs rapporten, med anledning til å uttale seg innen to uker.

8.2 Internkontroll

Internkontroll handler om salgs- eller skjenkestedets interne styring og egen kontroll av den daglige salgs- eller skjenkevirkomheten. Internkontrollen innebærer at de ansvarlige for virksomheten skal:

1. Ha oversikt over bevillingsvedtak, relevant lovverk og lokale retningslinjer
2. Sørg for at de ansatte har kunnskaper og kompetanse til å overholde kravene til virksomheten.
3. Ha oversikt over hvordan virksomheten er organisert og hvordan ansvar og oppgaver er fordelt.
4. Ha rutiner som sikrer overholdelse av regelverket.
5. Ha rutiner som forebygger, avdekker og retter opp avvik.
6. Foreta systematisk gjennomgang av internkontrollen.

Internkontroll alkohol inngår i oppdraget til skjenkekontrollørene. Internkontroller er alltid åpne, og skal som hovedregel avtales på forhånd og utføres på dagtid.

8.3 Prikkelastningsordningen

Fra 01.01.16 gjelder ny nasjonal prikkbelastningsordning for alle kommuner. Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv. kapittel 10 angir bestemmelsene.

Det tildeles prikker basert på overtredelsens art. Normalområdet til den enkelte overtredelse omfatter i utgangspunktet både overtredelser der det er skjerpede omstendigheter og der det er formildende omstendigheter. Tildeling av flere eller færre prikker for den enkelte overtredelse kan vurderes i særlige tilfeller, jf. alkoholforskriften § 10-4.

Listen er ikke uttømmende da ethvert brudd på alkoholloven med tilhørende forskrifter, samt overtredelse av regler i annen lovgivning som har sammenheng med alkohollovens formål, kan gi grunnlag for inndragning. Reaksjonsform fastsettes etter vurdering av hvor graverende overtredelsen er. Som generelt krav skal bevillingen utøves på en forsvarlig måte, jfr. Alkohollovens §§ 3-9 og 4-7.

Følgende overtredelser medfører tildeling av **åtte prikker**:

- Salg, utlevering eller skjenking til person som er under 18 år, jf. alkoholloven § 1-5(2).
- Brudd på bistanndplikten, jf. alkoholforskriften § 4-1(2).
- Brudd på kravet om forsvarlig drift, jf. alkoholloven §§ 3-9 og 4-7.
- Hindring av kommunal kontroll, jf. alkoholloven § 1-9.

Følgende overtredelser medfører tildeling av **fire prikker**:

- Salg og utlevering til personer som er åpenbart påvirket av rusmidler, jf. alkoholforskriften § 3-1.
- Skjenking til person som er eller må antas å bli åpenbart påvirket av rusmidler, jf. alkoholforskriften § 4-2(1).
- Brudd på salgs- utleverings- og skjenketidsbestemmelsene, jf. alkoholloven §§ 3-7 og 4-4.
- Skjenking av alkoholholdig drikk gruppe 3 til person på 18 eller 19 år, jf. alkoholloven § 1-5(1).
- Brudd på alderskravet til den som selger, utleverer eller skjenker alkoholholdig drikk, jf. alkoholloven § 1-5 (3).

Følgende overtredelse medfører tildeling av **to prikker**:

- Det gis adgang til lokalet til person som er åpenbart påvirket av rusmidler, eller bevillingshaver sørger ikke for at person som er åpenbart påvirket av rusmidler forlater stedet, jf. alkoholforskriften § 4-1.
- Mangler ved bevillingshavers internkontroll, jf. alkoholloven § 1-9 siste ledd, jf. alkoholforskriften kapittel 8.

- Manglende levering av omsetningsoppgave innen kommunens frist, jf. alkoholforskriften kapittel 6.
- Manglende betaling av bevillingsgebyr innen kommunens frist, jf. alkoholforskriften kapittel 6.
- Brudd på krav om styrer og stedfortreder, jf. alkoholoven § 1-7 c.
- Gjentatt narkotikaomsetning på skjenkestedet, jf. alkoholoven § 1-8(2).
- Gjentatt diskriminering, jf. alkoholoven § 1-8 (2).

Følgende overtredelser medfører tildeling av **én prikk**:

- Brudd på kravet om alkoholfri alternativer jf. alkoholforskriften § 4-6.
- Brudd på regler om skjenkemengde, jf. alkoholforskriften § 4-5.
- Konsum av medbragt alkoholholdig drikk, jf. alkoholforskriften § 4-4.
- Gjester medtar alkohol ut av lokalet, jf. alkoholforskriften § 4-4.
- Brudd på krav om plassering av alkoholholdig drikk på salgssted, jf. alkoholforskriften § 3-3.
- Brudd på vilkår i bevillingsvedtaket, jf. alkoholoven §§ 3-2 og 4-3.
- Brudd på reklameforbudet, jf. alkoholoven § 9-2 jf. alkoholforskriften kapittel 14.
- Andre overtredelser som omfattes av alkoholoven § 1-8(1), blant annet alkoholoven § 3-1(6), § 4-1(2), § 8-6, § 8-6a, § 8-12 og § 8-13.

9. Reaksjonsformer .

Ved overtredelser som nevnt i prikkbelastningsordningen, jfr. Forskrift om omsetning av alkoholholdig drikk mv. kapittel 10, skal kommunen tildele bevillingshaver et bestemt antall prikker. Likeartede brudd avdekket ved samme kontroll skal anses som ett enkelt brudd. Dersom bevillingshaver i løpet av en periode på to år er tildelt til sammen 12 prikker, skal Formannskapet inndra bevillingen for et tidsrom på én uke.

Dersom det i løpet av toårsperioden blir tildelt flere enn 12 prikker skal Formannskapet øke lengden på inndragningen tilsvarende.

Toårsperioden gjelder uavhengig av om bevillingen er fornyet i løpet av perioden. Ved overdragelse begynner ny periode på overdragelsestidspunktet.

Bevillingshaver som er ilagt advarsel eller får bevillingen inndratt skal følges opp med hyppige kontroller.

Ved svært skjerpene omstendigheter, kan Formannskapet øke lengden på inndragningen, og i de alvorligste tilfellene inndra bevillingen for resten av perioden.

Straffbare forhold skal politianmeldes, uavhengig av hvor mange prikker overtredelsen gir.

Bevillingshaver skal forhåndsvarsles om tildeling av prikker. Når 6 prikker er tildelt, innkalles bevillingshaver til møte med bevillingsmyndighet i kommunen. Tildeling av prikker er et enkeltvedtak og kan påklages etter forvaltningslovens regler. Kommunen skal sende ut forhåndsvarsel om inndragning av bevillingen, jf. forvaltningsloven § 16.